

L'altra història

Quan el 2002 el Parlament aprovà la Llei de cultura popular i tradicional de les Illes Balears quedà clar que el seu objectiu era protegir totes aquelles mostres culturals que sovint són considerades d'inferior categoria i que, no obstant això, formen part de la memòria col·lectiva, és a dir, dels fonaments de la nostra identitat com a poble. De fet, segons consta a la declaració de motius de l'articulat, es defineix la cultura popular i tradicional com el conjunt de manifestacions de la memòria i de la vida col·lectiva dels pobles de les Illes Balears, tant les que encara es mantenen vigents com les que han desaparegut a causa dels canvis històrics i socials; manifestacions culturals, materials o immaterials, com són la música i els instruments, els balls, la indumentària, les festes, els costums, les tècniques i els oficis, la gastronomia i els jocs, les danses rituals o religioses, les representacions, les creacions literàries i totes aquelles altres activitats que tenen caràcter tradicional. Va significar un pas decisiu per a la recuperació de la identitat.

En aquest sentit, la llei no feia sinó seguir una iniciativa de la UNESCO, en reconèixer -a través de les declaracions de Patrimoni de la Humanitat- la importància del patrimoni que hom qualifica d'intangible, és a dir, els béns immaterials o aquells el valor dels quals és fora del mercat. Hom diria que la defensa d'aquest patrimoni té molt a veure amb la defensa que l'ecologisme fa de l'entorn natural, dels hàbitats, en considerar els costums i les tradicions com una part de l'hàbitat humà en el qual s'ha desenvolupat una societat. Una defensa imprescindible per encarar el futur amb cohesió social. Una cohesió que en el cas de les Balears quedà seriosament malmenada per mor del *boom* turístic dels anys seixanta que, endemés, incidí sobre les polítiques franquistes

dirigides a anular les tradicions i les llengües dels pobles no castellanoparlants de l'Estat espanyol. Per això, la defensa de la cultura popular esdevé una eina imprescindible, tal com reconeix la llei. Però una norma jurídica no és suficient, sinó que cal impulsar-la, fer-la útil a la societat. I, en aquest sentit, convé destacar que la llei estableix que les administracions públiques hauran de fomentar la valoració social de la cultura popular i tradicional; la seva recuperació i la protecció, tot inventariant els béns i fomentant totes les manifestacions i les creacions que s'hi relacionen a totes les Illes; la difusió en tots els àmbits i el suport a les iniciatives de dinamització sociocultural i associatives relacionades amb aquesta matèria.

El Consell Assessor de Cultura Popular i Tradicional, òrgan consultiu de les administracions públiques de les Illes Balears en aquestes matèries, hi té un paper destacat. Si més no, per recordar al Govern i als consells insulars la importància cabdal que té recuperar i mantenir la memòria, a través de les seves múltiples manifestacions. Festes populars, costums i oficis tradicionals, rondalles i cançons... són, juntament amb la llengua, a la base de la nostra identitat. Cal, doncs, protegir-les, com es fa amb els hàbitats naturals. En definitiva, es tracta de l'hàbitat dels humans i, en concret, d'una espècie d'humans que ha desenvolupat una cultura concreta i que és la nostra. En els darrers trenta anys s'han donat passos importants, però encara en falten moltes. La història, l'altra història -la que durant tants d'anys ens volgueren amagar- encara és una desconeguda per a gran part de la població. És per això que, des de *Gea*, volem ajudar a redescobrir-la.

gea
quadern de la terra

núm. 15 - juny, 2004

Edita: Fundació "SA NOSTRA" Caixa de Balears

C. de Can Tàpera, 5 - 07015 Palma.
Tel. 971 70 74 21 - Fax 971 70 79 50
E mail: fundacio@sanostra.es

Consell Assessor:

Gaspar Caballero, Albert Catalan,
Joan Mayol, Miquel Pasqual,
Andreu Ramis, Miquel Rayó i
Bartomeu Tomàs.

Director: Sebastià Verd.

Secretària de redacció:
Magdalena Mulet.

Redactors i col·laboradors:
Jordi Calleja, Magdalena Cortés,
Constanza Forteza, Gina Garcías,
Maria Ferrer, Miquel Massutí,
Antoni Oliver, Jaume Rosselló i
Juanjo Sánchez.

Redacció:

Fundesba SL.
F. de Borja Moll, 10 - entresòl
Tel. 971 71 16 61.
07003-Palma.

Disseny i realització:
Eparrutx, Tel. 971 420 966

Dipòsit Legal: PM-433-1998

Preu: 3 euros
Subscripció: 9 euros
(tres números per any)

TARJA DE SUBSCRIPCIÓ

Nom i llinatges

Adreça

Ciutat C/P

Tel Fax

Dades bancàries:

"SA NOSTRA" Caixa de Balears, oficina

Compte corrent/llibreta d'estalvis núm.

Per a subscripcions emplenau aquesta tarja i adreçau-la a:
Fundació "SA NOSTRA" Caixa de Balears
C. de Can Tàpera, 5 - 07015 Palma.
Tel. 971 70 74 21 - Fax 971 70 79 50
o bé per correu electrònic, a: fundacio@sanostra.es

Els tres primers números de GEA - Quadern de la Terra seran de franc, a partir de la recepció d'aquesta subscripció.